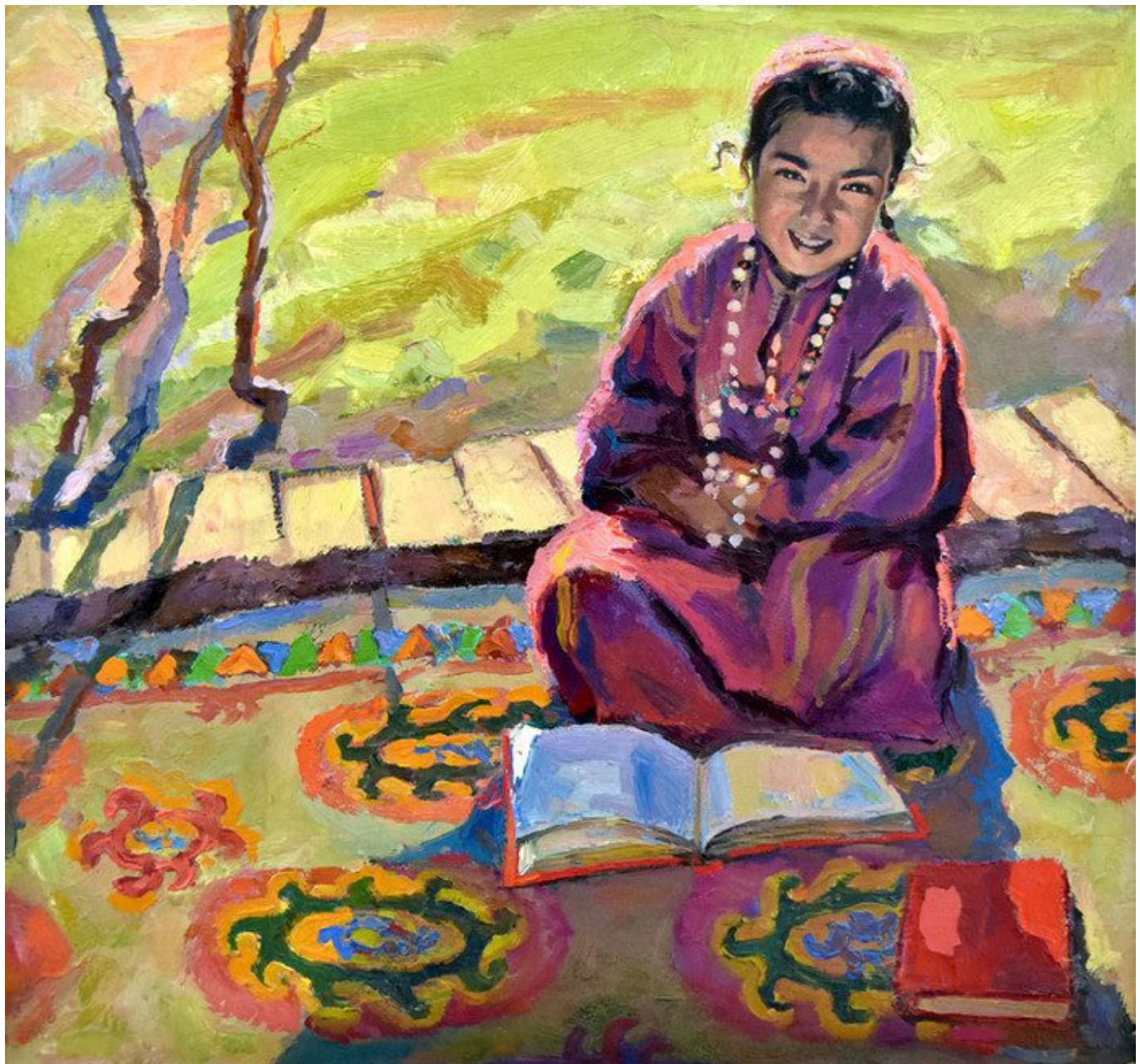

Okuw we türkmen mekdepleri

Category: Kitapcy, Pedagogika we edep-terbiye

написано kitapcy | 22 января, 2025

Okuw we türkmen mekdepleri OKUW WE TÜRKMEN MEKDEPLERI

Hudaý Tagala dünýäni ýaradandan bäri okuw, ylym, emel we jüre işler gün-günden ileri gidýändir. Her bir işler bir duran yerinde durman üýtgesilýändir.

Hemme dünýädäki milletler bir-birinden bilmedik hünär w ylymlaryny ögrenip we ýetmedik zatlaryny ýetirip, her bir işlerde bir-birlerinden ökde we öñe düşmek pikirindedirler. Emma biziň turkmenler pikir etmekni ýagşy görmezler we

aýdarlar ke: »Ertirligi tapan aşam pikirini etse haramdyr» diýip. Özümüzden başga milletlerge könlümiz ýetmez olara gülüp, her birine bir tüýsli at dakarmyz. Emma, doganlar, menden gaty görmäň. »Ýüz gören jennet görmez» diýipdirler. Biz, türkmenler, hiç bir milletçe ýokdurmyz. Olaryň zatlaryndan hemme zatlarymuz asgyndyr. Şol at dakan millettermiziň her bir işleri bizden öñdedir.

Milletge hemme zatdan iýmekden, içmekden beter gerek zady okuw, ylymdyr. Ylymsyz hiç bir işler ýola gitmez, körlük bilen galar. Bakyň, görün, her bir üýtgesik hünär, ylym bolsa okuwly, ylymly padışahlardan çykar we olaryň döwletleri hemme patışahlardan zordur.

Alla Tagala Kurany Şerifiniň ilki süresinde aýdypdyr ke: »Ýa Muhammet, oka, bil her bir zatlary!» Şu söz bilen ylym okamak bizge wajypdyr. Emma näjire aňsatlyk bilen oglanlarga hat bildirmek bolur! İş şundadır.

Biziň türkmen mekdeplerde okuw düzgüni Adam atadan bări gelşi ýalydyr, hiç üýtgeşen ýeri ýokdur we oglanlar dört-bäs ýyl okap hem hat ýazmakny, okamakny bilmiyäler. Emma täze okadylyşyna görä, oglanlar bir ýyl içinde hem ýazmakny, hem okamakny bilurlar. Öñ hiç okamasalar hem, eger oglanlar täze okadylyşyna görä okap, hat bilseler, ondan soňra olarga her tüýsli kitaplarny, Kurany-Şerifni okamak köp aňsat bolur.

Täze düzgün bilen okamak köp aňsatdyr. Ol sebäpden ke, şol düzgüne görä ýağsy kitaplar çykarandyr mugallym Aliýew we başga adamlar. Şol kitaplar bilen başga milletler aralary(n)da şkollarda okadylýandyryr. Emma bizleriň aramyzda beýle zat ýokdur we oglanlarmız ertirden aşama çenli yranyp, zehinlerini kör zehin edip, »elip», »biý», »tiý» okap, üç-tört ýlylyň içinde hiç bir zat bilmeýän, iki jahanyň arasy bolup, mekdeplerden çykarlar, ýağsy okuw wagty geçirip. Ol sebäpden biziň türkmenlerden 100 adamdan 10 adam hem okuw bilmeýä.

Birniçe obalarmyzda hat bilýän adam hiç ýokdur we bir ýerden hat gelse, okatmakdan ötri başga obaga gider. Okuwsyzlygymyzdan söwda we her bir haýyr-peýdaly zatlar başga milletleriň elindedir we her bir işlerde biz aýakdamyz.

Eý doganlar, beýle bolmalyň! Durmalyň bir ýerde garaçy ýaly! Ileri gideli! Şu wagt hem bir wagtdyr. Ýuwaş-ýuwaşdan, enşalla, biz hem ýola tüşüp, il hataryna goşulurmyz! »Gymyldan gyr aşar» diýipdirler. Gep bir ýerden gymyldap üýtgesmekdedir. Muhammetguly ATABAÝ oglu.

»Ruzname-ýi Mawera-ýi Bahr-i Hazar» gazeti, 09.I.1915 ý.
Pedagogika we edep-terbiýe